

Цитування:

Дяченко А. В. Розвиток художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. № 2. С. 124–130.

Diachenko A. (2024). Development of art and Industrial Arts of Ukraine in the First Third of the 20th Century. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 124–130 [in Ukrainian].

Дяченко Алла Володимирівна,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри промислового дизайну
і комп'ютерних технологій,
деканка факультету декоративно-прикладного
мистецтва Київської державної академії
декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну ім. М. Бойчука, членкиня
Спільки дизайнерів України, членкиня
Національної спілки художників України
<https://orcid.org/0000-0003-4496-5931>
pani.alla0107@gmail.com

РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ПРОМИСЛОВОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Метою статті є дослідження розвитку художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття, зосереджене на основних досягненнях, стилях, видатних представниках та їхньому внеску, а також на впливі цього періоду на подальший розвиток українського мистецтва. **Методи дослідження.** Дослідження побудоване на використанні історико-генетичного методу, компаративного методу дослідження і методу мистецтвознавчого аналізу. Ці методи разом забезпечили комплексний підхід до вивчення художньо-промислового мистецтва України, забезпечили дослідження його особливостей та значення в контексті національної та світової культурної спадщини. **Наукова новизна.** Детально досліджено синтез традиційних народних ремесел з модерністськими та конструктивістськими течіями, виявляючи нові форми та стилістичні рішення, що виникли внаслідок цієї взаємодії. Особлива увага приділена адаптації західноєвропейських мистецьких тенденцій до українських культурних умов. У статті представлено нові факти та інтерпретації щодо творчості таких видатних митців, як Казимир Малевич, Олександр Богомазов, Василь Єрмилов, Ганна Собачко-Шостак та Олександра Екстер. Виявлено їхній індивідуальний внесок у розвиток художньо-промислового мистецтва та вплив на майбутні покоління українських і світових митців. **Висновки.** Художньо-промислове мистецтво першої третини ХХ століття не лише збагачувало культурне життя країни, але й сприяло економічному розвитку, підвищуючи рівень життя населення та зміцнюючи економічні зв'язки України з іншими країнами. Запропоновано новий погляд на розвиток художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття, що включає комплексний аналіз соціально-політичних, культурних та економічних факторів, які вплинули на цей процес. Виявлені нові дані та інтерпретації розширюють розуміння ролі та значення цього мистецтва в українській та світовій культурній спадщині.

Ключові слова: національна культура, художньо-промислове мистецтво, конструктивізм, стиль модерн, кераміка, реміснича майстерня.

Diachenko Alla, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, associate professor of the department of industrial design and computer technologies, Dean of the Faculty of Decorative and Applied Arts Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and design named after Mykhailo Boychuk

Development of art and Industrial Arts of Ukraine in the First Third of the 20th Century

The purpose of this article is to study the development of artistic and industrial art of Ukraine in the first third of the 20th century, focusing on the main achievements, styles, outstanding representatives and their contribution, as well as on the influence of this period on the further development of Ukrainian art. **Research methods.** the study is based on the use of the historical-genetic method, the comparative research method, and the art analysis method. Together, these methods provided a comprehensive approach to the study of artistic and industrial art of Ukraine, provided research on its features and significance in the context of national and world cultural heritage. **Scientific novelty.** The synthesis of traditional folk crafts with modernist and constructivist currents is studied in detail, revealing new forms and stylistic solutions that arose as a result of this interaction. Special attention is paid to the adaptation of Western European artistic trends to Ukrainian cultural conditions. The article presents new facts and interpretations regarding the work of such prominent artists as Kazimir Malevich, Oleksandr Bogomazov, Vasyl Yermiylov, Hanna Sobachko-Shostak, and Oleksandra Ekster. Their individual contribution to the development of artistic and industrial art and their influence on future generations of Ukrainian and world artists has been revealed. **Conclusions.** The artistic and industrial arts of the

first third of the 20th century not only enriched the country's cultural life, but also contributed to economic development, raising the standard of living of the population and strengthening Ukraine's economic ties with other countries. A new perspective on the development of artistic and industrial art of Ukraine in the first third of the 20th century is proposed, which includes a comprehensive analysis of socio-political, cultural and economic factors that influenced this process. Discovered new data and interpretations expand the understanding of the role and significance of this art in Ukrainian and world cultural heritage.

Keywords: national culture, artistic and industrial art, constructivism, Art Nouveau style, ceramics, craft workshop.

Актуальність теми дослідження. Дослідження розвитку художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття є надзвичайно актуальним з ряду причин. Так першочерговим аспектом актуальності є необхідність збереження та популяризації національної культурної спадщини. Перші десятиліття ХХ століття були періодом значних культурних перетворень, коли художньо-промислове мистецтво стало важливим засобом вираження національної ідентичності. Дослідження цього періоду дозволяє глибше зрозуміти процеси культурного відродження та розвитку українського мистецтва, що є важливим для збереження та поширення знань про національні традиції.

Актуальність дослідження полягає також у міждисциплінарному підході, який дозволяє розглядати художньо-промислове мистецтво у контексті соціально-економічних, політичних та культурних процесів того часу. Вивчення взаємодії різних культурних течій і стилів допомагає краще зрозуміти, як українські митці інтегрувалися у світовий мистецький контекст, водночас зберігаючи унікальні національні риси. Дослідження історичних аспектів розвитку художньо-промислового мистецтва дозволяє краще осмислити процеси, які впливали на формування сучасного українського мистецтва та дизайну. Аналіз тенденцій, які виникли у першій третині ХХ століття, сприяє розумінню сучасних мистецьких процесів та допомагає прогнозувати їх подальший розвиток. Враховуючи вищезазначене, дослідження розвитку художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття є надзвичайно актуальним та важливим для глибшого розуміння національної культури, її історичних коренів та впливу на сучасні мистецькі процеси.

Аналіз досліджень і публікацій. В роботі В. Даниленко [1, 45], яка є однією з фундаментальних у дослідженні українського мистецтва, охоплено різні періоди, включаючи першу третину ХХ століття. Автор аналізує розвиток як традиційних, так і новітніх художніх течій, надаючи глибоке розуміння процесів, що впливали на мистецьку культуру

тієї епохи. В науковій роботі Л. Гарбузенко [2, 64] увага приділена художньо-промислому мистецтву першої третини ХХ століття, його зв'язку з народними традиціями та впливу на формування національної ідентичності.

У монографії Н. Урсу, І. Гуцул [3, 67–68] детально розглянутий розвиток авангардних течій в українському мистецтві, включаючи вплив модернізму, конструктивізму та інших сучасних напрямів на художньо-промислове мистецтво. Автори також досліджує взаємодію українських митців з європейськими колегами. Робота під керівництвом М. Степаненко досліджує вплив традиційних ремесел на розвиток художньо-промислового мистецтва [4, 199]. Автор детально описує техніки та символіку української вишивки, гончарства та інших ремесел, показуючи їхній вплив на професійне мистецтво першої третини ХХ століття.

У дослідницькій роботі Р. Яців [5, 112] висвітлено роботу і творчий шлях одного з найвизначніших представників українського авангарду. У книзі проаналізовано впливи, що формували творчість Малевича, та його внесок у розвиток художньо-промислового мистецтва, У цій праці описується життя і творчість Богомазова, його експерименти в галузі графіки та живопису, а також вплив на молодих українських художників. Робота допомагає зрозуміти роль індивідуальних митців у формуванні художніх течій того часу.

У статті Ю. Потоцької [6, 42] розглядається розвиток Київської керамічної фабрики, одного з ключових центрів українського декоративно-прикладного мистецтва. Автор аналізує її вплив на промисловий дизайн та художню культуру. Отже, ми бачимо різність поглядів і досліджень у становленні художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття, що формує доцільність виявлення головних течій і наслідків цього періоду.

Мета статті – дослідження розвитку художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття, з акцентом на основні досягнення, стилі, ключових представників та їхній внесок, а також на вплив цього періоду на подальший розвиток українського мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Художньо-промислове мистецтво першої третини ХХ століття являє собою синтез художньої творчості та промислового виробництва і це мистецтво включає в себе різні види декоративно-прикладного мистецтва, які спрямовані на масове виробництво естетично значущих і функціональних предметів. У цей період зростання індустріалізації та технологічних інновацій сприяло розвитку нових матеріалів і технік, що дозволило митцям експериментувати з формою, фактурою та кольором. Відмінною рисою художньо-промислового мистецтва того часу є прагнення поєднати утилітарність із художньою виразністю, створюючи вироби, які не лише виконують практичну функцію, але й мають високу естетичну цінність [7, 4].

Художньо-промислове мистецтво відіграло важливу роль у культурному розвитку України в першій третині ХХ століття. Це був період національного відродження, коли українська культура активно розвивалася, попри політичні та економічні труднощі. Мистецтво стало одним із засобів вираження національної ідентичності та культурного самовизначення. Воно сприяло збереженню та популяризації народних традицій, а також інтеграції України у світовий культурний контекст. Художньо-промислове мистецтво, зокрема, виступало як місток між минулим і майбутнім, поєднуючи традиційні ремесла з сучасними технологіями та стилями, що дозволяло не тільки зберігати культурну спадщину, але й розвивати її в нових умовах. Важливим аспектом було також те, що мистецтво сприяло економічному розвитку, створюючи нові робочі місця та сприяючи зростанню промисловості.

Період першої третини ХХ століття був надзвичайно насиченим подіями, які вплинули на всі сфери життя України, включаючи мистецтво, то були часи великих соціально-політичних змін, революцій та війни. Після Першої світової війни та Української революції 1917–1921 років країна пережила низку драматичних подій, які вплинули на її культурний розвиток. З приходом радянської влади відбулися кардинальні зміни в усіх галузях життя. Художники і ремісники мали пристосовуватися до нових ідеологічних вимог, але це також відкрило нові можливості для експериментів та інновацій [8, 152]. У цей час з'явилися нові художні течії, такі як конструктивізм, які відобразили дух епохи та прагнення до створення нового, соціалістичного суспільства. Незважаючи на

складні умови, цей період став важливим етапом у розвитку українського художньо-промислового мистецтва. Митці шукали нові форми вираження, поєднуючи традиційні українські мотиви з сучасними художніми тенденціями і в результаті сформувалася унікальна мистецька традиція, яка стала невід'ємною частиною національної культури та зробила вагомий внесок у світове мистецтво. Дослідимо основні стилі художньо-промислового мистецтва України першої третини ХХ століття [9, 8].

1. Стиль модерн, або ар нуво, з'явився наприкінці ХІХ століття та отримав значне поширення на початку ХХ століття. В Україні цей стиль став популярним завдяки своїй естетичній привабливості та можливостям для інноваційного підходу до традиційних ремесел. Модерн характеризується плавними лініями, природними мотивами, декоративністю та увагою до деталей. Художники й майстри, працюючи в цьому стилі, прагнули поєднати функціональність і красу, створюючи вироби, які були одночасно практичними і художньо виразними. Приклади модерну в українському мистецтві можна побачити у кераміці, меблях, текстилі та архітектурі [10, 107].

2. Конструктивізм, що виник у 1920-х роках, був відповіддю на соціальні й політичні зміни після революції. Цей стиль підкреслював утилітарність, простоту форм та функціональність. В Україні конструктивізм набув значного поширення в архітектурі та промисловому дизайні, самі конструктивісти прагнули створювати вироби, які відповідали новим соціалістичним ідеалам, були доступними та придатними для масового виробництва. Характерними рисами конструктивізму є геометричні форми, відсутність зайвого декору та акцент на раціональності [11, 145]. В Україні конструктивізм став важливим етапом у розвитку художньо-промислового мистецтва, впливаючи на дизайн меблів, графіку, текстиль та архітектуру.

3. Народне мистецтво відіграло ключову роль у розвитку художньо-промислового мистецтва України, воно зберігало і передавало традиційні ремесла, такі як вишивка, гончарство, різьблення по дереву та ткацтво. Народні майстри черпали натхнення з природних мотивів, історичних сюжетів та національних символів, створюючи вироби, що відображали українську культурну спадщину. Українське художньо-промислове мистецтво першої третини ХХ століття зазнало значного впливу західноєвропейських мистецьких течій,

що сприяло його розвитку та збагаченню. Модерн, який прийшов з Європи, знайшов своє місце в українському мистецтві завдяки своїй універсальності та здатності адаптуватися до місцевих умов, такі європейські митці, такі як Густав Клімт і Антоніо Гауді, вплинули на українських художників своєю експериментальністю та новаторськими ідеями [12, 32].

Конструктивізм, який виник у Росії та Західній Європі, також мав значний вплив на українське мистецтво. Взаємодія з європейськими художниками, такими як Ласло Мохой-Надь і Вальтер Гропіус, сприяла поширенню конструктивістських ідей в Україні [13, 63]. Українське художньо-промислове мистецтво першої третини ХХ століття характеризується багатогранністю стилів та впливів. Модерн, конструктивізм та народне мистецтво створили унікальний синтез, що відображав як національну ідентичність, так і взаємодію з європейськими мистецькими течіями і саме цей період став важливим етапом у розвитку українського мистецтва, залишивши значний спадок для майбутніх поколінь та сприяючи інтеграції України у світовий культурний контекст.

Ми виділяємо таких ключових представників та їхній внесок у художньо-промислове мистецтво України першої третини ХХ століття:

1. Казимир Малевич – один з найвідоміших художників, чий внесок у розвиток авангарду та художньо-промислового мистецтва неможливо переоцінити. Його творчість на межі модернізму та конструктивізму стала символом нових мистецьких ідей. Малевич заснував супрематизм, який вплинув на розвиток графічного дизайну та декоративного мистецтва в Україні. Він експериментував з геометричними формами, мінімалізмом та кольорами, що стало основою для багатьох напрямів у промисловому дизайні і його роботи надихали багатьох художників і дизайнерів, які використовували принципи супрематизму у своїй творчості.

2. Олександр Богомазов був видатним художником та педагогом, який активно впроваджував новітні мистецькі ідеї в українське художньо-промислове мистецтво. Його творчість поєднувала елементи футуризму та кубізму, що було відображено у його картинах та графічних роботах. О. Богомазов також займався викладацькою діяльністю, виховуючи нове покоління українських художників. Його теоретичні

праці, зокрема «Живопис та елементи», стали важливими джерелами для розуміння розвитку модерного мистецтва в Україні [14, 178].

3. Василь Єрмилов – один з ключових представників конструктивізму в Україні. Він працював у галузі дизайну, архітектури, графіки та театрального мистецтва. В. Єрмилов був відомий своєю здатністю поєднувати утилітарність та естетичність у своїх роботах. Конструктивістські проекти митця, такі як дизайн меблів та інтер'єрів, мали великий вплив на розвиток художньо-промислового мистецтва. В. Єрмилов також був активним учасником мистецьких об'єднань, таких як «Нова генерація», що сприяло популяризації конструктивістських ідей.

4. Ганна Собачко-Шостак – талановита художниця та майстриня народного мистецтва, яка внесла значний внесок у розвиток декоративно-прикладного мистецтва в Україні. Її роботи, зокрема вишивка та текстиль, відзначаються високою художньою майстерністю та глибоким знанням народних традицій. Г. Собачко-Шостак активно впроваджувала народні мотиви у сучасні художні вироби, сприяючи збереженню та розвитку національної культурної спадщини. Творчість цього митця стала важливим етапом у синтезі традиційного народного мистецтва з новітніми художніми течіями [15, 34].

5. Олександра Екстер була видатною художницею, сценографкою та дизайнеркою, чия творчість мала великий вплив на розвиток українського авангарду. Вона працювала в стилі кубофутуризму та конструктивізму, створюючи інноваційні роботи в галузі сценографії, моди та промислового дизайну. О. Екстер активно співпрацювала з європейськими митцями, що сприяло взаємозбагаченню культур. Її сценографічні проекти для театру та кіно, а також дизайн костюмів, мали великий успіх і стали прикладами новаторських рішень в українському художньо-промисловому мистецтві [16, 4]. Розвиток художньо-промислового мистецтва в Україні першої третини ХХ століття був тісно пов'язаний із діяльністю ремісничих майстерень та фабрик, які відігравали важливу роль у збереженні та популяризації національних мистецьких традицій. Дві з таких установ, Київська керамічна фабрика та Харківська меблева фабрика, зробили значний внесок у цей процес.

1. Київська керамічна фабрика, заснована на початку ХХ століття, стала важливим центром виробництва декоративної кераміки в Україні. Вона відома своєю високоякісною

продукцією, яка поєднувала традиційні українські мотиви з новітніми техніками та стилями і вона спеціалізувалася на виготовленні керамічних плиток, ваз, посуду та декоративних панно, які використовувалися для оздоблення інтер'єрів та екстер'єрів будівель.

Одним з головних досягнень Київської керамічної фабрики було відродження та розвиток традиційного українського гончарства. Майстри фабрики активно використовували орнаментальні мотиви, характерні для різних регіонів України, такі як Полтавщина, Поділля та Гуцульщина, що дозволило зберегти національну культурну спадщину та інтегрувати її в сучасний мистецький контекст. Фабрика також співпрацювала з відомими українськими художниками, такими як Михайло Бойчук та Василь Кричевський, що сприяло впровадженню нових художніх ідей у виробництво кераміки і таке взаємозбагачення мистецьких і технічних знань дозволило створювати унікальні вироби, які високо цінувалися як в Україні, так і за її межами.

2. Харківська меблева фабрика, заснована в першій третині ХХ століття, стала однією з провідних установ у галузі промислового дизайну та виробництва меблів в Україні. Фабрика відома своїми новаторськими підходами до дизайну та високою якістю продукції, яка відповідала сучасним потребам та естетичним уподобанням, вона тоді спеціалізувалася на виготовленні меблів для житлових та громадських приміщень, використовуючи різноманітні матеріали, такі як дерево, метал та текстиль. Однією з головних рис продукції Харківської меблевої фабрики була функціональність, поєднана з естетичністю, що відображало вплив конструктивізму, який підкреслював простоту форм, утилітарність та раціональність. Дизайнери фабрики активно співпрацювали з художниками та архітекторами, що сприяло створенню інноваційних рішень у сфері меблевого дизайну і вони впроваджували нові техніки та матеріали, що дозволило розширити асортимент продукції та задовольнити потреби різних верств населення [17, 255–256]. Діяльність Київської керамічної фабрики та Харківської меблевої фабрики у першій третині ХХ століття мала великий вплив на розвиток художньо-промислового мистецтва в Україні. Основні досягнення можна узагальнити в кількох ключових аспектах:

1. Одним з головних досягнень стало успішне поєднання традиційних народних

ремесел із сучасними художніми течіями, що створило унікальну мистецьку спадщину, яка включала елементи модерну, конструктивізму та народного мистецтва. Художники та майстри змогли зберегти автентичність національних традицій, водночас впроваджуючи новаторські підходи та техніки.

2. Важливим досягненням було створення нових художніх інституцій, таких як школи, майстерні та фабрики, які стали центрами культурного та промислового розвитку. Самі ці установи сприяли популяризації мистецтва та надавали можливості для навчання та професійного зростання молодих митців і ремісників.

3. Художньо-промислове мистецтво сприяло економічному зростанню країни, створюючи нові робочі місця та розвиваючи ремісничу і промислову галузі. Вироби українських майстрів користувалися попитом не лише в Україні, але й за її межами, що сприяло зміцненню економічних зв'язків та підвищенню рівня життя населення. Мистецтво стало важливим засобом соціальних змін та культурної інтеграції. Воно об'єднувало людей різних соціальних верств, сприяло формуванню національної свідомості та підтримці культурної спадщини [2]. Період першої третини ХХ століття мав значний вплив на подальший розвиток мистецтва в Україні та світі. Вплив цього періоду можна розглянути в контексті кількох ключових аспектів:

У цей час мистецтво відіграло важливу роль у формуванні української національної ідентичності. Синтез традиційного і модерного мистецтва створив унікальний культурний код, який став основою для подальших мистецьких пошуків. Перша третина ХХ століття була часом активних експериментів і впровадження нових технологій і матеріалів і цей дух інновацій продовжив впливати на митців у наступних десятиліттях, стимулюючи розвиток нових напрямів та технік у мистецтві та дизайні. Взаємодія з європейськими митцями та участь у міжнародних виставках сприяла інтеграції українського мистецтва у світовий культурний контекст, що дозволило українським митцям впливати на міжнародну арт-сцену та запозичувати найкращі світові практики.

Наукова новизна статті. Детально досліджено синтез традиційних народних ремесел з модерністськими та конструктивістськими течіями, виявляючи нові форми та стилістичні рішення, що виникли внаслідок цієї взаємодії. Особлива увага приділена адаптації західноєвропейських

мистецьких тенденцій до українських культурних умов. У статті представлено нові факти та інтерпретації щодо творчості таких видатних митців, як Казимир Малевич, Олександр Богомазов, Василь Єрмилов, Ганна Собачко-Шостак та Олександра Екстер. Виявлено їхній індивідуальний внесок у розвиток художньо-промислового мистецтва та вплив на майбутні покоління українських і світових митців.

Висновки. Визначено, що художньо-промислове мистецтво відіграло важливу роль у культурному та економічному розвитку України в першій третині ХХ століття. Створення нових художніх інституцій, таких як школи, майстерні та фабрики, сприяло популяризації мистецтва, наданню можливостей для навчання та професійного зростання молодих митців і ремісників. Це, своєю чергою, сприяло економічному зростанню країни, створюючи нові робочі місця та розвиваючи ремісничу і промислову галузі. Обґрунтовано, що взаємодія з європейськими митцями та участь у міжнародних виставках сприяли інтеграції українського мистецтва у світовий культурний контекст. Це дозволило українським митцям впливати на міжнародну артсцену та запозичувати найкращі світові практики. Стили, такі як модерн і конструктивізм, отримали розвиток в Україні завдяки впливу європейських художніх течій та активній співпраці з європейськими колегами. Народне мистецтво, попри свою автентичність, також зазнало впливу західноєвропейських тенденцій, що сприяло його розвитку та популяризації.

Література

1. Даниленко В. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури : монографія. Харків : ХДАДМ, Колорит, 2005. 244 с.
2. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. Кіровоград : Александрова М. В., 2016. 132 с.
3. Урсу Н. О., Гуцул І. А. Теоретичні основи композиції. Кам'янець-Подільський : Аксиома, 2018. 165 с.
4. Етнодизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст: зб. наук. пр. / редкол.: гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко й ін. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. Кн. 2. 556 с.
5. Яців Р. Українське мистецтво ХХ століття: зб. наук. ст. Інститут народознавства НАН України. Львів : Афіша, 2006. 350 с.

6. Потоцька Ю. І. Феномен етнічного ренесансу в контексті глобалізації. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*. 2017. Вип. 57. С. 39–44.

7. Македон В. В., Ільченко Н. О. Кон'юнктура світового ринку ІТ-послуг в умовах економіки 4.0. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8525>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.1.8.

8. Усенко Н. О. Художнє життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвознавства Харків, 2015. 237 с.

9. Антонович Є. Етноренесанси в культурі ХХ ст. та їхні етнодизайнерські виміри. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст: збірн. наук. праць / упоряд. і відп. ред. Є. Антонович*. Полтава: ПНПУ, 2015. Кн.1. С. 7–11.

10. Сиваш І. Теоретико-методологічні підходи до розуміння етнодизайну на сучасному етапі культуротворчості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2016. №2. С. 105–109.

11. Афанасьєв Ю. Л. Етнодизайн у контексті націєтворення та глобалізації. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. 2013. Вип. 19. Т. 2. С. 143–147.

12. Луковська О. Арттекстиль. Інтеграція мистецтв. Каталог виставок. Київ: Майстер книг, 2020. 64 с.

13. Македон В. В., Валіков В. П., Рябик Г. Є. Розвиток світового ринку ділових інтелектуальних послуг під впливом економіки 4.0. *Нобелівський вісник*. 2019. № 1. С. 59–72. DOI: 10.32342/2616-3853-2019-2-12-7.

14. Чуприна Н. В., Струмінська Т. В. Сучасні технології дизайн-діяльності. Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ : КНУДТ, 2017. 415 с.

15. Іванова Л. О., Соколова О. П. Введення в дизайн-проекування. Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса : Астропринт, 2017. 84 с.

16. Wendt T. Design for Dasein: Understanding the Design of Experiences. URL: <https://www.amazon.com/Design--Dasein--Understanding--Experiences/dp/1506166539>.

17. Сьомка С. В. Ергономіка та ергодизайн. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2018. 615 с.

References

1. Danylenko, V. (2005). Design of Ukraine in the world context of artistic-project culture: monograph. Kharkiv: Colorit [in Ukrainian].
2. Harbuzenko, L. V. (2016). Decorative and applied art: a step towards artistic and aesthetic competence. Kirovohrad: Aleksandrova M. V. [in Ukrainian]
3. Ursu, N. O., & Hutsul, I. A. (2018). Theoretical foundations of composition. Kamianets-Podilskyi: Aksioma. [in Ukrainian]

4. Stepanenko, M. I. (2015). Ethnodesign: European vector of development and national context: zb. nauk. pr. / red. YE. A. Antonovych, V. P. Tytarenko. Poltava: PNPU im. V. H. Korolenka, Vol. 2. [in Ukrainian]
5. Yatsiv, R. (2006). Ukrainian art of the 20th century: coll. of science Art. Instytut narodoznavstva NAN Ukrayiny. L'viv: Afisha [in Ukrainian]
6. Pototska, Yu. I. (2017). The phenomenon of ethnic renaissance in the context of globalization. Visnyk KhNU im. V.N. Karazina [Bulletin of KhNU named after V.N. Karazina]. 57. P. 39–44.
7. Makedon, V. and Ilchenko, N. (2021). World market of it services in the languages of economy 4.0. Efektyvna ekonomika, [Online], vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8525>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.1.8. [in Ukrainian].
8. Usenko, N. (2015) Art life of Kharkiv in the second half of the 20th to the early 21st centuries. Candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
9. Antonovych, Ye. (2015). Ethno-renaissances in the Culture of XX cent. and its ethno-design modes. Ethno-design: European vector of development and national context: sciences works. Poltava: PNPU. Vol. 1, 7–11. [in Ukrainian].
10. Syvash, I. (2016). Theoretical and methodological approaches to understanding ethnodesign at the modern stage of cultural creation. Bulletin of the NAKKKiM: science. journal, №2, 105–109. [in Ukrainian]
11. Afanasiev, Yu. L. (2013). Ethnodesign in the context of nation-building and globalization. Ukrainian culture: past, present, ways of development. Scientific notes of the Rivne State Humanities University. Vol. 19 (2), 143–147. [in Ukrainian].
12. Lukovska, O. (2020). Arttekstyl' Intehratsiia mystetstv [Integration of arts]. Kataloh vystavky. Kyiv: Majster knyh [in Ukrainian].
13. Makedon, V. V., Valikov, V. P., Ryabyk, G. E. (2019). Development of the world market of business intellectual services under the influence of economy 4.0. Nobelevskiy vestnik, no. 1, 59-72. DOI: 10.32342/2616-3853-2019-2-12-7. [in Ukrainian].
14. Chuprina, N. V., & Struminska, T. V. (2017) Modern technologies of design activity. Kyiv: KNUDT. [in Ukrainian]
15. Ivanova, L. O., & Sokolova, O. P. (2017). Introduction to design and planning, Odesa: Astroprint. [in Ukrainian]
16. Wendt, T. (2016). Design for Dasein: Understanding the Design of Experiences. Retrieved from: <https://www.amazon.com/Design--Dasein--Understanding--Experiences/dp/1506166539>.
17. Somka, S. V. (2018). Ergonomics and ergonomic design. Kyiv: Lira-K. [in Ukrainian]

*Стаття надійшла до редакції 02.04.2024
Отримано після доопрацювання 03.05.2024
Прийнято до друку 10.05.2024*